

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 64/16
Luxembourg, 16. junij 2016

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-174/15,
Vereniging Openbare Bibliotheken proti Stichting Leenrecht

Po mnenju generalnega pravobranilca Macieja Szpunarja je posojanje digitalnih knjig primerljivo s posojanjem tradicionalnih knjig

Zato se uporablja splošna ureditev pravice posojanja, ki zlasti določa pravično nadomestilo avtorjev na podlagi izjeme glede javnega posojanja

Direktiva Unije iz leta 2006, ki se nanaša med drugim na pravico dajanja v najem in pravico posojanja knjig, določa, da ima avtor dela izključno pravico, da dovoli ali prepove dajanje v najem in posojanje. Vendar lahko države članice od te izključne pravice odstopajo glede javnega posojanja, če prejmejo vsaj avtorji pravično nadomestilo¹.

Na Nizozemskem posojanje digitalnih knjig, ki ga izvajajo javne knjižnice, ni zajeto s to ureditvijo. Vendar Vereniging Openbare Bibliotheken, združenje vseh javnih knjižnic na Nizozemskem, (VOB), meni, da bi ta ureditev morala veljati tudi za digitalno posojanje. V tem okviru je VOB zoper Stichting Leenrecht, ustanovo odgovorno za pobiranje nadomestil avtorjem, vložilo tožbo, da bi pridobilo ugotovitveno sodbo v tem smislu. Tožba VOB se nanaša na posojanje po modelu „one copy one user“: uporabnik naloži digitalno knjigo, ki jo ima na voljo knjižnica, za čas izposoje in ves ta čas ta knjiga ni dostopna drugim uporabnikom knjižnice. Po poteku tega obdobja knjiga samodejno postane neuporabna za zadevnega uporabnika in takrat si jo lahko izposodi drug uporabnik.

Rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska), ki odloča o sporu, je menilo, da je odgovor na zahteve VOB odvisen od razlage določb prava Unije, ter Sodišču v predhodno odločanje predložilo več vprašanj.

Generalni pravobranilec **Maciej Szpunar v sklepnih predlogih z današnjega dne meni, da je lahko dajanje na voljo javnosti digitalnih knjig v javnih knjižnicah za omejeno časovno obdobje dejansko zajeto z direktivo o pravici dajanja v najem in pravici posojanja.**

Meni, da zakonodajalec Unije ni imel namena v pojem „posojanje“ iz direktive vključiti posojanja digitalnih knjig, ker je bila takrat tehnologija digitalnih knjig za komercialno uporabo šele na začetni stopnji.

Zato predlaga, naj se uporabi „dinamična“ ali „razvojna“ razlaga direktive, med drugim na podlagi trditve, da je posojanje digitalnih knjig sodobni ustreznik posojanja papirnih knjig. Meni, da je le s tako razlago mogoče zagotoviti učinkovitost zadevne ureditve na področju, na katerem obstaja hiter tehnološki in gospodarski razvoj.

Opozarja tudi, da je glavni cilj avtorske pravice varovati interese avtorjev. V današnjem času knjižnice prek licenčnih pogodb med knjižnicami in založniki dejansko posojajo knjige v digitalni obliki, kar koristi zlasti založnikom ali drugim posrednikom pri prodaji digitalnih knjig, avtorji pa ne prejmejo ustreznega nadomestila. Če bi se, nasprotno, štelo, da direktiva zajema digitalno posojanje, bi avtorji v skladu z zahtevo iz te direktive poleg nadomestila za prodajo knjig prejeli dodatno pravično nadomestilo, ki ne bi bilo odvisno od pogodb z založniki.

¹ Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L 376, str. 28)

Generalni pravobranilec meni tudi, da razlaga pojma posojanja, ki vključuje posojanje digitalnih knjig, ni v nasprotju z namenom niti z besedilom direktive. Poleg tega taka razlaga ni v ničemer nezdržljiva ali neskladna z različnimi določbami prava Unije o avtorski pravici niti z mednarodnimi obveznostmi EU.

Nazadnje, generalni pravobranilec meni, da lahko države članice, če uvedejo izjemo javnega posojanja digitalnih knjig, zahtevajo, da so te knjige najprej dane na voljo javnosti s strani imetnika pravice ali z njegovim dovoljenjem in da gre za knjige iz zakonitih virov. Mehanizem izčrpanja pravice distribuiranja pa po njegovem mnenju nima nobene povezave s pravico posojanja.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793